

Gyakorló feladatlap **A török kor Magyarországon**

1. Gyakorolj otthon a füzetedben lévő térképek alapján!

Az első térkép: írd le a füzetedbe a három területrészt, központjának nevét és uralkodójuk nevét (1552)!

2. Írd le az alábbi településnevek mögé, mikor zajlott itt csata/országgyűlés és milyen eredménnyel!

Eger: 1552, magyar győzelem

Szolnok: 1552, török győz

Szigetvár: 1566, török győz

Kőszeg: 1532, török szimbolikus győzelem

Temesvár: 1552, török győz

Drégely: 1552, török győz

Bécs: 1683, keresztény győzelem

Buda (2): 1541, török győz, 1686 magyar győz

Szentgotthárd: 1664, magyar győz

Romhány: 1710, kuruc vereség

Szécsény: 1705, II. Rákóczi Ferenc vezérlő fejedeleme

Ónod: 1707, Habsburg-ház trónfosztása

Sárospatak: 1708, aki végig kitart, jobbágyságából szabadul

Mohács: 1526, magyar vereség

3. Határozd meg az alábbi fogalmakat!

topcsi: török tűzér.

janicsár (2): zsoldért harcoló török gyalogos katona. A janicsárok utánpótlása rabszolgákból és a gyermekadó (devsirme) révén a szüleiktől elszakított keresztény gyermekekből származott.

vilajet (2): török közigazgatási egység, melynek élén a pasa állt.

pasa (1): a Török Birodalomban egy nagyobb terület közigazgatási és katonai vezetője.

szpáhi (2): török könnyűlovas katona, aki a katonai szolgálatért nem öröklődő szolgálati birtokot kapott.

haradz (2): a nem muszlim alattvalóktól szedett fejadó. Az adó biztosítása érdekében a törökök nem kényszerítik a muzulmán hitre való áttérést.

kádi (1): a vallási törvények és a szokásjog alapján ítélkező török bíró.

müezzin (1): török pap

dzsámi (1): török templom

szandzsák (1): török kisebb közigazgatási egység

Négy bevett vallás (Erdély) (6): 1568, Torda, katolikus, református, evangélikus, unitárius
Bocskai felkelés (5): Bocskai István magyar főúr, majd erdélyi fejedelem (1604/1605–1606) vezette az első Habsburg-ellenes felkelést. 1606-ban békét kötött a Habsburgokkal, melyben elismerték Erdély függetlenségét és szabad vallásgyakorlást biztosítottak a magyar katonáknak.

Hódoltság (4): Magyarország török fennhatóság alatti része a XVI-XVII. században. 1541-ben jött létre, amikor a törökök elfoglalták Budát, s az ország három részre szakadt. Legnagyobb kiterjedése idején a középkori Magyarország egész déli és középső része török hódoltság alatt volt.

Szent Liga (5): a törökök kiűzésére 1684-ben létrejött európai szövetség, melyet XI. Ince pápa szervezett. A szövetség tagjai a Habsburg Birodalom, a Pápai Állam, Velence, Lengyelország és Oroszország. A pápa közbenjárására XIV. Lajos francia király semlegességet vállalt.

unitárius vallás (2): a reformáció korában Erdélyben bevett és törvényes joggal felruházott négy vallás közül a negyedik. Alapelve: az Isten személy, és úgy személyére, mint lényére nézve oszthatatlan egység; tehát nem hisznek a Szentháromságban.

hajdú (3): a XVI. században marhahajcsár, később gyalogos katona. A XVII. században Bocskai erdélyi fejedelem gyalogosai. Hajdúi a katonai szolgálat fejében telket, adómentességet és falvaiknak önkormányzatot kaptak (a mai Hajdú-Bihar megyében).

labanc (2): a 16-17. század fordulóján Magyarországon a Habsburg-hatalom mellett harcoló katona, császárpárti magyar.

4. Kik voltak az alábbi személyek?

Szapolyai János(5): 1526-ban magyar király, török segítséggel, felesége Jagelló Izabella, 1538: váradi béke, 1540-ben halt meg.

Habsburg Ferdinánd(4): Habsburg uralkodó V. Károly német-római császár öccse, 1526-tól magyar király. Felesége révén formált jogot a trónra.

Jagelló Izabella(2): SZJ felesége, JZS anyja.

János Zsigmond(3): Apja halálakor, 1540-ben még csecsemő. Erdély első fejedelme, 1571-ben halt meg. Az ő uralkodása alatt a tordai országgyűlésen engedélyezik a négy bevett vallást (katolikus, evangélikus, református, unitárius)

Pázmány Péter (2): a mo-i ellenreformáció jeles alakja, 1635-ben Nagyszombaton egyetemet és nyomdát alapított.

I. Rákóczi György (2): erdélyi fejedelem, uralkodása alatt béke volt, a kultúra fejlődött

II. Rákóczi György (3): erdélyi fejedelem, háborút vív Lo-val, török beleegyezése nélkül => tatár támadás, II. RGY is elesik

II. Rákóczi Ferenc (15) (1676 Borsí, 1735 Rodostó) I. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona fia, anyja három évig védte Munkács várát a Habsburgok ellen. Elszakítják tőle, Habsburg-hű családnál nő fel. Hazatérve Bercsényi Miklós hatására felveszi a kapcsolatot a francia királlyal, de levelét elfogják => Bécsújhelybe kerül börtönbe, ahonnan felesége segítségével szabadul. Lengyel emigráció, majd hazatér (Brezán) => „Cum Deo pro Patria et Libertate!”. 1705-ben a szécsényi ogy-n vezérlő fejedelemnek választják, majd 1707-ben Ónodon kimondják a Habsburg-ház trónfosztását. 1708-ban a sárospataki ogy-n örökös szabadságot ígér azon jobbagyoknak, akik végig kitartanak. 1711-ben a fegyverletétel után Franciaországba, majd Rodostóba megy, emigrációban halt meg, 1906-ban hozzák haza hamvait, Kassán nyugszik.

Bethlen Gábor (3): erdélyi fejedelem, Gyulafehérváron fényes uralkodói udvart hozott létre Erdély aranykora köthető a nevéhez

Báthory István (2): Erdély fejedelme és lengyel király

Károli Gáspár (2): Református vallású, lefordította a Bibliát

Név: _____

I. Szulejmán (5): 1520-1566) török szultán, aki meghódította Mo jelentős részét. 1521: Nándorfehérvár, 1526: Mohács, 1541-ben elfoglalta Budát, 1566-ban halt meg.

Zrínyi Miklós (5): költő, politikus, hadvezér, az 1566-os hős Zrínyi Miklós unokája. Téli hadjáratot vezetett a török ellen 1664-ben, vezetésével gyűjtötták fel az Eszéki hidat. Egy vadkanvadászaton vesztette életét.

Thököly Imre (3): A kurucok első vezére, a Hegyalja-felkelés vezetője, II. RF nevelőapja.

Bocskai István (2): 1604-1606 között felkelést vezet a Habsburgok ellen, melyet előnyös békével zár. Letelepíti a hajdúkat.

5. Sorolj fel minél több (7) települést, mely II. Rákóczi Ferenc életéhez köthető!

Borsi, Munkács, Bécsújhely, Brezán, Szécsény, Ónod, Sárospatak, Rodostó

6. Gyűjtsd össze a főbb eseményeket 1526 és 1552 között! Írd le őket!

Meghal a magyar király a mohácsi csatán.

Két magyar királyt is választanak: Szapolyai Jánost és Habsburg Ferdinándot.

Köszeget csak jelképesen sikerül elfoglalni a töröknek.

A váradi békében megegyezik a két király.

Szapolyai János meghal, fia örökli a trónját.

A török elfoglalja Budát.

Fráter György lemondásra kényszeríti Izabellát, János Zsigmond anyját.

Fráter Györgyöt megölik.

1552-ben Szulejmán szultán úgy dönt, nagy erejű támadást indít Magyarország ellen.

A török elfoglalja Temesvár, Drégely és Szolnok várát.

A török megtámadja Eger, de nem sikerül elfoglalnia.

(A török elfoglalja Szigetvárt.)

7. Rendezd sorba a Rákóczi-szabadságharc eseményeit! Írd le az évszámokat is!

Brezáni kiáltvány (1703), szécsényi ogy (1705), ónodi ogy (1707), sárospataki ogy (1708), romhányi csata (1710), szatmári béke (1711)

8. Egészítsd ki a táblázatot!

<u>Évszám</u>	<u>Esemény</u>
1526	a mohácsi csata
1538	váradi béke
1552	Szolnok, Drégely, Temesvár, Eger török ostroma
1686	a keresztény seregek visszafoglalják Budát
1566	Szigetvár ostroma
1541	a török elfoglalja Budát

Név: _____

1699	karlócai béke
1604-1606	Bocskai-felkelés
1532	Kőszeget jelképesen elfoglalja a török
1703-1711	Rákóczi-szabadságharc
1664	szentgotthárdi csata

ESSZÉ NINCS. 😊